

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА РОДНУ РАВНОПРАВНОСТ

ОПШТИНА ЧАЈЕТИНА

САДРЖАЈ

Структура и садржај ЛАП-а за родну равноправност

Увод	3
Стратешки и законски оквир	4
Анализа стања родне равноправности у ЈЛС	7
О општини Чајетина	7
Демографски подаци	8
Учешће жена у политичком и јавном животу	9
Родна равноправност на тржишту рада и у предузетништву	10
Родна равноправност у систему формалног образовања и васпитања..	10
Родна равноправност у систему здравствене заштите	13
Родна равноправност у систему социјалне заштите	14
Насиље над женама	14
Увођење родне равноправности у јавне политике и програме и институционалних механизма родне равноправности у ЈЛС	15
Увођење родне равноправности у јавне политике	15
Институционални механизми родне равноправности	15
Дефинисање општих и посебних циљева ЛАП са мерама и активностима	16
Спровођење ЛАП за родну равноправност	21
Табеларни приказ ЛАП-а за родну равноправност	22

Увод

Локални акциони план за родну равноправност у ЈЛС (у даљем тексту ЛАП за родну равноправност) основни је стратешки документ јединице локалне самоуправе који се доноси са циљем унапређивања родне равноправности.

ЛАП за родну равноправност се доноси полазећи од Националне стратегије за родну равноправност, која као један од механизма за унапређење родне равноправности препознаје локални акциони план за родну равноправност и Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу која потписнице повеље обавезује да припреме Акциони план за родну равноправност, који ће одређивати приоритете, активности и средства за његово спровођење.

Усвајањем и реализацијом ЛАП за родну равноправност ЈЛС потврђује решеност да обезбедити што је могуће већи обим поштовања родне равноправности у својој средини. Усвајањем ЛАП за родну равноправност ЈЛС такође исказује решеност да извршава све препоруке Владе РС, који се односе на унапређење родне равноправности, као и да спроведе посебне мере за повећање заступљености жена у локалној самоуправи и у процесима одлучивања.

Усвајањем ЛАП за родну равноправност ЈЛС потврђује решеност да обезбеди поштовање начела Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу:

1. Равноправност жена и мушкараца је фундаментално право
2. Да би родна равноправност била загарантована, морају се решавати питања вишеструке дискриминације и хендикепа.
3. Поједнако учешће жена и мушкараца у процесима одлучивања је предуслов за демократско друштво
4. Елиминисање родних стереотипа је фундаментално за постизање равноправности између жена и мушкараца
5. Укључивање родних ставова у све активности локалне и регионалне управе је неопходно у процесу побољшања равноправности између жена и мушкараца.
6. Правилно обезбеђивање ресурса за акциони план и програм је неопходан алат у унапређивању родне равноправности

Стратешки и законски оквир

ЛАП Општине Чајетина је усклађен са Националном стратегијом за родну равноправност и Уставом Републике Србије, као основним или кључним документима за стратешки оквир ЛАП-а:

- Устав Републике Србије јамчи људска права утврђена потврђеним међународним уговорима, опште прихваћеним правилима међународног права и законима (члан 18. Устава РС. став 1). Устав гарантује равноправност жена и мушкараца и развој политика једнаких могућности (члан 15. Устава РС) и забрањује дискриминацију по било ком основу, укључујући и ону по основу пола (члан 21. Устава РС став 3).
- Закон о равноправности полова који уређује стварање једнаких могућности остваривања права и обавеза, предузимање посебних мера за спречавање и отклањање родне дискриминације и поступак правне заштите лица изложених дискриминацији.

Под равноправношћу полова овај закон подразумева „равноправно учешће жена и мушкараца у свим областима јавног и приватног сектора, у складу са општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима, Уставом Републике Србије и законима, и сви су дужни да је поштују” (члан 2. став 1). Државни органи, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе, организације којима је поверено вршење јавних овлашћења, као и правна лица која оснива или финансира у целини, односно у претежном делу Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, дужни су да прате остваривање равноправности засноване на полу у свим областима друштвеног живота, примену међународних стандарда и Уставом зајемчених права у овој области,, (члан 2. став 4).

Овај закон обавезује органе јавне власти да воде активну политику једнаких могућности у свим областима друштвеног живота (члан 3). Политика једнаких могућности подразумева постизање равноправности полова у свим фазама планирања, доношења и спровођења одлука које су од утицаја на положај жена и мушкараца.

Као једна од обавеза органа јединица локалне самоуправе у чл.39 овог закона прописано је да ”У процесу усвајања развојних планова и других аката, надлежни органи јединица локалне самоуправе разматрају мере и активности које су у функцији равноправности полова и остваривању једнаких могућности”.

- Закон о забрани дискриминације уређује општу забрану дискриминације, облике и случајеве дискриминације и механизме заштите. Међу основама дискриминације наводи се, између осталих, пол, родни идентитет, сексуалну оријентацију, брачни и породични статус (члан 2, став 1).

Закон дефинише дискриминацију на основу пола као поступање „противно начелу равноправности полова, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота” (члан 20. став 1).

У националној Стратегију за родну равноправност као основни стратешки циљеви истичу се:

- а) Повећање учешћа жена у процесима одлучивања и остваривање равноправности полова,
- б) Остваривање родне равноправности у образовању
- ц) Побољшање економског положаја жена и остваривање родне равноправности,
- д) Остваривање родне равноправности у образовању,
- е) Побољшање здравља жена и унапрјеђење родне равноправности у здравственој политици,
- ф) Превенција и сузбијање свих видова насиља над женама и обезбјеђивање свеобухватног система заштите за жене жртве насиља.
- г) Уклањање родних стереотипа у средствима јавног информисања и промоција родне равноправности.

У Националној стратегији за родну равноправност дефинисано је значење појединих израза и најчешће коришћених појмова када се говори о радној равноправности.

„Примена политике једнаких могућности и родне равноправности подразумева употребу недискриминативног, родно осетљивог језика. У недостатку стандардизоване терминологије родне равноправности у Националној стратегији за родну равноправност уједначено је значење појединих израза и наведено је значење најчешће коришћених појмова:

„а) „род” означава друштвено успостављене улоге, положаје и статусе жена и мушкараца у јавном и приватном животу, а из којих услед друштвених, културних и историјских разлика проистиче дискриминација заснована на биолошкој припадности одређеном полу;

б) „пол” се односи на биолошке карактеристике лица;

в) „родна равноправност” подразумева равноправно учешће свих лица без обзира на родну припадност у свим областима друштвеног и приватног живота, као и њихов равноправан положај, једнаке могућности за остваривање својих права и једнаку корист од остварених резултата у складу са Уставом Републике Србије, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима;

г) „родна равноправност у јавним политикама” подразумева да родна равноправност постаје део планирања, израде и примене јавних политика, закона, програма и мера; потребе, приоритети и специфични положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, систематски се укључују у јавне политике и активно се разматрају њихови ефекти на положај жена и мушкараца, укључујући рањиве групе, у свим фазама (планирања, израде, примене, надзирања и вредновања) и на свим нивоима, уз равноправно учешће жена и мушкараца у овим процесима;

д) „родна перспектива” представља уважавање родних различитости у односној области јавне политике) „родно осетљив језик” јесте језик родне равноправности;

е) „родно одговорно буџетирање” представља увођење начела родне равноправности у буџетски процес; подразумева родну анализу буџета и укључивање родне перспективе у све буџетске процесе и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности;

ж) „рањива група” подразумева део становништва који има неке посебне карактеристике или се налази у ситуацији због које је изложен вишем ризику од дискриминације и дискриминаторског поступања од осталих.“

- Европска повеља о родној равноправности усвојена је на локалном нивоу и такође чини део стратешког оквира који ЈЛС обавезује пре свега на поштовање начела ове повеље.

Анализа стања родне равноправности у ЈЛС

О општини Чајетина

Општина Чајетина је смештена на југозападу Србије, на граници са Босном и Херцеговином (Република Српска). На северу се граничи са градом Ужицем, на истоку са општином Ариље, на југоистоку са општином Нова Варош, а на југу са општином Прибој. Површина општине је 647 km² а густина насељености је 22,8 становника на km².

Терен општине је углавном изграђен од серпентина, а велику распрострањеност имају и кречњаци у доломити средњег и горњег тријаса.

Планина Златибор се простире између 43° 31' N и 43° 51' N, и између 19° 28' E и 19° 56' E. Општина Чајетина обухвата само централне делове Златибора. Просечна надморска висина је 1000 m, а највећа 1496 m (Торник).

Већина територије је брдско планинска, а насељена је између 600 и 1100 m надморске висине. Клима је умерено-континентална, али је изражен и утицај планинске климе. Лета су блага, а зиме су умерено хладне. Количина падавина је мала и износи у просеку 990 mm годишње.[3]

Под шумом је 21.555 ha општинске територије (око 33,3% укупне површине), а најзаступљенији су црни и бели бор, смрча и јела. Пољопривредно земљиште се простире на 37.469 ha.

Један део територије Општине Чајетине проглашена је Парком природе од изузетног значаја који обухвата простор од 32.000 ха на територији Општине Чајетина док се један мањи део од 10.000 ха налази на територијама Града Ужица и Општина Прибој и Нова Варош.

Због геолошког састава терена, подручје је богато изворима, али и подземним водама. Подземне воде су нарочито присутне у насељу Златибор и његовој околини.

На Златибору је од пољопривреде најразвијеније сточарство. Пространи пашњаци су погодни за гајење оваца и говеда. Чувени су џемпери од овчије вуне из Сирогојна. Ратарство је слабије развијено. Од воћа се највише гаје малине и шљиве. Занатство је највише развијено у Рожанству, где још увијек качари праве чувене рожањске каце за кајмак и сир, првенствено за потребе туризма. Прерада меса је најразвијенија у Мачкату, где се, између осталог, прави чувена златиборска пршута. Чувени су и остали златиборски специјалитети, пре свих млечни производи, највише кајмак и сир.

Некада је основни начин преживљавања на Златибору био кирицилук, тј. продавање луча из златиборских борова. Кириције су, са својим караванима, ишли преко целе Шумадије, чак до Саве и Дунава, а своју робу су мењали за прехранбене производе, углавном житарице.

Индустрија је највише развијена у Бранешком пољу.

Најважнија и најразвијенија привредна грана је туризам, а са њим угоститељство, саобраћај и трговина. Златибор има веома повољан положај — налази се на пола пута од Београда до црногорског приморја, преко њега иду неки важни магистрални путеви и пруге. На

Златибору је посебно развијен зимски туризам. Годишње се оствари 1.000.000 ноћења са око 250.000 посетилаца.

Један од најзначајнијих туристичких објеката на Златибору је и Музеј „Старо село“ у Сирогојну. Остали туристички потенцијали општине су Стопића пећина, Рибница са ски центром Торник, Водице, Трипкова, Мачкат, Крива река, Водопад у Гостиљу и други.

На простору општине организују се многа културолошка догађања. Свакако најпознатији су Златиборска хајка на вука и Сабор трубача југозападне Србије. Музеј Старо село у Сирогојну је скупина старих златиборских кућа. Овај музеј се налази под ведрим небом. То је етно-село које се састоји од великог броја старих кућа донетих са свих страна Златибора. Етно-село је саграђено 1979, на 4,5 ха површине.

Библиотека у Чајетини је основана 1904. а данас носи име Љубише Р. Ђенића, који је као дугогодишњи радник дао највећи допринос раду библиотеке. Књижевни фонд библиотеке је око 50.000 књига.

У Чајетини делује и Културно уметничко друштво „Златибор“ чији је рад обновљен 1996. године након вишегодишње паузе.

Демографски подаци

Становништво Златибора, као и читавог ужичког краја, је досељеничко. Мало је породица које ту живе дуже од двеста година. Највећи део становништва се доселио из Херцеговине, Црне Горе и Новопазарског санџака у 18. и 19. веку.

Постоје пописи становништва из ранијих периода али су неприкладни за поређење са новијим, због промене територијалне организације села, општина и срезова. Подаци по пописима после Другог светског рата, односно од 1948, пружају увид у неке важније промене у становништву.

Демографија		
Година	Становника	
1948.	20.266	
1953.	21.529	
1961.	20.716	
1971.	19.224	
1981.	17.098	
1991.	15.996	<i>15.914</i>
2002.	15.628	<i>15.765</i>
2011.	14.745	

У послератном периоду највећи број становника био је на попису из 1953. године (21.529). У два насеља градског типа у овом периоду дошло је до повећања броја становника — у Чајетини (за 486%) и Златибору (за 2073,9%, што је највеће повећање у читавом Златиборском округу). Једино село које је у истом периоду имало повећање броја становника је Мачкат (126%). У свим осталим селима је забележен пад броја становника. Пад броја становника је нарочито изражен у мање развијеним селима, у којима су остала углавном старачка домаћинства. Због негативног природног прираштаја општина је у буџету за 2013. годину повећала износ средстава за помоћ породиљама, а пружа и финансијску помоћ за вантелесну оплодњу.

По попису из 2011. године било је 14.745 становника од чега жене 7451 и мушкарци 7294. Веома је неповољна старосна структура становништва општине. Просечна старост је 44,7 године. По демографским критеријима то означава дубоку демографску старост што је веома неповољно за обнављање становништва. Млађих од 14 година има 14,5%, а старијих од 65 је 20,3%. У неким селима старији од 65 година чине половину становништва.

Према Заводу за статистику за 2019. годину процена је да у 2019. години има 14.606 становника од чега је 7.213 особа мушког пола и 7.393 особа женског пола. У општину Чајетина се у 2019. години доселило 379 особа просечне старости 37,3 године. То је углавном радно способно становништво које је запослење нашло у туристичком центру Златибор.

Неписмених изнад 10 година је 6,14%. Међу неписменима је највише старијих изнад 65 година живота (87,1% од укупног броја неписмених), а међу њима је опет највише жена (82,2%)

Сеоско становништво чини скоро две трећине (64%), а градско незнатно више од једне трећине (36%) укупног становништва општине.

По националном и етничком саставу огромну већину чине Срби (14.440) а потом следе Црногорци (36), Хрвати (13), Македонци (7), Мађари (6), Горанци (6), уз изванредан број неопредељених (65) и оних чије је етничко порекло непознато (147).[5]

Српски језик је матерњи за 98,65% становништва.[5]

У општини Чајетина се налазе 24 насељена мјеста: Чајетина (седиште општине), Златибор, Семегњево, Сирогојно, Рожанство, Доброселица, Јабланица, Стубло, Раковица, Љубиш, Саиновина, Шљивовица, Бранешци, Гостиље, Алин Поток, Мушвете, Голово, Рудине, Крива Река, Мачкат, Трипкова, Дренова, Жељине и Трнава.

У општини постоје и четири туристичка насеља — Рибница, Смиљански Закоси, Водице и Велански Гај, која немају карактер сталне насељености, мада у периоду туристичке сезоне у њима борави велики број људи.

Учешће жена у политичком и јавном животу

Жене чине преко 50% бирачког тела и још увек се боре за остваривање квоте од 30% заступљености у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима. То право жене нису оствариле у саветима сеоских месних заједница где јесамо у месној заједници Љубиш од укупно 21-е месне заједнице колико их има у Општини Чајетина једина жена која је уједно и председница Месне заједнице.

На местима председника и заменика председника Општине Чајетина су мушкарци. У Општинском већу од осам чланова две су жене што представља процент од 25%.

Када говоримо у заступљености жена у локалном парламенту: председник и заменик председника скупштине су мушкарци, док су жене са 28,21% заступљене међу одборницима, што значи да је од 31 одборника 11 жена. Жене одборнице у скупштини формирале су тек ове године женску одборничку мрежу тако да се надамо да ће се више укључити у рад Савета за родну равноправност и помоћи више око доношења одлука које су у интересу повећања родне равноправности у Општини Чајетина.

На челу општинске управе налази се жена а код запослених 59% су жене а 41% су мушкарци.

Општинска управа	Укупно	Мушкарци	У процентима	Жене	У процентима
Шеф одсека	4	2	50 %	2	50 %

Запослени

56

23

41 %

33

59 %

Родна равноправност на тржишту рада и у предузетништву

Незапосленост у Општини Чајетина према заводу за статистику је веома мала. На дан 31.12. 2019. године тај број је био 411 лица што чини 5% од укупног броја становништва. Од овог броја незапослених 196 лица су жене. Међутим овај број није реалан јер је велики број жена које живе на селу незапослен и нема ни здравствено ни пензионо осигурање и због обеваеза које има јер ради на свом имању, због немогућности превоза није у могућности да се запосли пуно радно време.

Са друге стране један број жена на селу, углавном млађе, раде на пољопривредним газдинствима где се баве производњом пољопривредних производа, производа од воћа и поврћа и рукотворинама које продају углавном у туристичком центру Златибор. Општина Чајетина је донела одлуку да подржи пољопривредна газдинства где су носиоци жене и да подстицајна средства које се дају повећа додатних 5% за жене носиоце пољопривредних газдинстава.

Родна равноправност у систему формалног образовања и васпитања

У општини Чајетина живи 708 деце предшколског узраста. Велику пажњу посвећује најмлађима јер познаје тајну првог корака, значај подршке и подстицајног окружења које пружају вртићи. То потврђује податак да је у нашој општини предшколским васпитањем и образовањем обухваћено 83,36% деце. По насељеним местима то изгледа овако: Чајетина 96,8%, Златибор 84,7%, Сирогојно 69%, Крива Река 50%, Шљивовица 55,6%, Мачкат 80,35%. Ако знамо да је тај просек на нивоу Републике око 33% онда је јасно колико су ове чињенице значајне.

Доста се ради на укључивању деце из сеоских средина у предшколско васпитање и образовање где су отворени вртићи у Кривој Реци, Сирогојну, Мачкату, Шљивовици у Љубишу и Рожанству са планом да се у још две месне заједнице опреми простор за пружање ове услуге родитељима. Отварање вртића по сеоским месним заједницама доприноси бољим условима живота на селу што директно утиче на родну равноправност.

Основне школе

Постоје три матичне школе и то:

- Матична школа у Сирогојну тренутно има 80 ученика од 1. до 8. разреда и мешовиту предшколску групу деце од 3 до 5 година којих има двадесетак.

Поред матичне школе деца са овог подручја похађају наставу у још 4 издвојена одељења: ИО Љубиш, ИО Жељине, ИО Гостиље и ИО Рожанство. Од поменутих издвојених одељења, школа у Љубишу је осморазредна, док су преостале три четвороразредне.

- ОШ „Миливоје Боровић“ Мачкат - школу укупно похађају 235 ученика. У оквиру ове матичне школе раде још четири издвојена одељења и то осморазредно одељење у Шљивовици и четвороразредна одељења у Кривој Реци, Трипкови и Горњој Шљивовици.

- ОШ "Димитрије Туцовић" Чајетина – школу укупно похађа има два издвојена одељења (Златибор и Јабланица).

Постоји једна средња школа - Угоститељско туристичка школа Чајетина

Ученици се школују за трогодишња и четворогодишња занимања.

Школа образује следеће образовне профиле:

- кулинарски техничар
- угоститељски техничар
- туристички техничар
- економски техничар
- финансијски администратор
- кувар
- конобар

РЗС - Статистика образовања

Стопа завршавања основне школе	Мушко	2017	94
Стопа завршавања основне школе	Женско	2017	84,1
Стопа завршавања основне школе	Укупно	2017	89
Стопа завршавања основне школе	Женско	2018	115,9
Стопа завршавања основне школе	Мушко	2018	106
Стопа завршавања основне школе	Укупно	2018	110,8
Стопа завршавања основне школе	Женско	2019	105,1
Стопа завршавања основне школе	Мушко	2019	119,4
Стопа завршавања основне школе	Укупно	2019	112,4
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Мушко	2017	0
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Женско	2017	0,2
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Укупно	2017	0,1
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Мушко	2018	0,3
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Женско	2018	0,2
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Укупно	2018	0,3
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Укупно	2019	0
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Мушко	2019	0
Стопа одустајања од школовања у основном образовању	Женско	2019	0

Стопа одустајања од школовања у средњем	Процент	Женско	2017	0
---	---------	--------	------	---

образовању				
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	Процент	Мушко	2017	-3
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	Процент	Укупно	2017	-1,6
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	Процент	Укупно	2018	3,9
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	Процент	Мушко	2018	4,4
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	Процент	Женско	2018	3,3
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	Процент	Женско	2019	3,3
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	Процент	Укупно	2019	2,9
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању	Процент	Мушко	2019	2,5
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње стручне Мушко	2017	129
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње стручне Женско	2017	136
Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње стручне Женско	2017	15
Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње стручне Мушко	2017	31
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње стручне Укупно	2017	265
Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње стручне Укупно	2017	46
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње стручне Мушко	2018	124
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње стручне Женско	2018	162
Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње стручне Женско	2018	19
Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње стручне Мушко	2018	39
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње стручне Укупно	2018	286

Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње Укупно	стручне	2018	58
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње Укупно	стручне	2019	277
Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње Мушко	стручне	2019	47
Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње Укупно	стручне	2019	69
Ученици уписани у средње школе	Број	Трогодишње Женско	стручне	2019	22
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње Женско	стручне	2019	153
Ученици уписани у средње школе	Број	Четворогодишње Мушко	стручне	2019	124

Родна равноправност у систему здравствене заштите жена

У протеклим годинама организоване су разне акције како би се људима са села и без здравствене заштите обезбедили превентивни прегледи.

2016. године Удружење грађана „Сигурност“ у сарадњи са Општином Чајетина вршило је прегледе на селу у пројектима:

- Организовано је медицинско село током 2015., 2016. и 2017. године где су грађанима на располагању били лекари опште праксе, интерниста, офтамолог, ОРЛ, уролог, неуролог, гинеколог, дермато-венеролог и педијатар. За преглед није била потребна оверена књижица где је такође био организован превоз грађана из удаљених подручја

- „Краван здравља“ у периоду од 1. јула до 31. децембра 2016. године. У овом пројекту су прегледана 600 лица са сеоским подручја. Код хирурга за дојку прегледано је око 70 жена, а ултразвучном прегледу се подвргло око 120 жена. Дијагностикована су два карцинома дојке у раном стадијуму.

Такође је у неколико наврата организован и покретни мамограф 2013., 2016. и у јануару 2021. године.

Познато је да постоји један део жена које немају здравствено и пензионо осигурање али се не зна тачан број.

Према анкети коју је спровео Савет за родну равноправност општине Чајетина 61% жена које живе у градској средини иде на превентивне здравствене прегледе једном годишње док је тај проценат код жена у сеоским срединама мањи и то је 53% жена. Међутим проценат жена које не иду на превентивне здравствене прегледе је велики у сеоским срединама и он износи 37% док је у градским срединама мањи о он је 19%.

Родна равноправност у систему социјалне заштите

Општина Чајетина издваја висока средства за социјалну заштиту. По подацима из 2018. године та издвајања су износила скоро 54 милиона динара из сопствених средстава, што је чинило учешће од 3% у буџету општине.

Средства у износу од 17,5 милиона динара су била намењена услугама социјалне заштите у надлежности ЈЛС које покривају 2 рањиве групе, стара лица (помоћ у кући) и децу са тешкоћама у развоју (дневни боравак и лични пратилац детета) са обухватом од укупно 101 корисника, од чега 56% чине корисници женског пола. Ове услуге у потпуности пружа приватни, непрофитни сектор,

Нешто више од 36 милиона динара се издвајало за материјалну подршку, односно новчана давања и давања у натури. Новчана давања за најугроженије становништво доминирају са уделом од 83% у укупном износу од 36 милиона.

Посебан изазов представља подршка старим лицима на веома разуђеној територији општине. Чајетина има веома велики удео лица старији од 65 година (21%) који је значајније виши од републичког просека. Кориснице старије од 65 године чине доминантну већину у корисничкој популацији ове услуге, и то 62%. Неопходно је проширити ову услугу и понудити подршку још већем броју старих лица, са фокусом на жене и то оне које живе у удаљеним насељима. Ове жене вероватно имају и слабију приступ здравственој заштити, тако да је ово можда једини вид подршке који добијају. Свакако би било неопходно анализирати потребе корисница и потенцијалних корисница и на адекватнији начин усмерити активности подршке.

Насиље над женама

Један од највећих проблема жена на селу поред неплаћених послова које раде код куће је и та што живе у заједници са мужем од ког су финансијски зависне и у чијем власништву се налази целокупна имовина. На селу се још увек примењује обичај да женска деца не наслеђују имовину јер она иде по мушкој линији тако да нема подршку ни од својих родитеља са те стране. Мушкарац је глава куће тако да су жене на селу изложене разним врстама насиља. Према истраживању Црвеног крста Србије и Црвеног крста Аустрије свака шеста жена у Србији старија од 65 година била жртва насиља тако да је то чест случај и у нашим селима.

Према заводу за статистику према демографској статистици из 2019. године наводи се да је у Општини Чајетина у тој години 10 људи умрло насилном смрћу од чега су 2 жене где се наводи да су убијене.

Општина учествује у финансирању регионалног СОС телефона за жртве насиља.

Према анкети које је спровео Савет за родну равноправност општине Чајетина 5% жена у градским срединама је изјавило да је било изложено физичком насиљу док је код жена са села тај проценат већи и износи 11%. Што се тиче девојака на постављена питања о насиљу 28% девојака је изјавило да је било изложено психичком насиљу док је 4% било изложено

физичком насиљу. Дигиталном насиљу је било изложено 26% девојка што је велики број. На питање ко врши дигитално насиље 67% је рекло да су то вршњаци из школе.

Увођење родне равноправности у јавне политике и програме и институционалних механизма родне равноправности у ЈЛС

- Увођење родне равноправности у јавне политике

Савет за родну равноправност је иницирао увођење родно одговорног буџетирања и организовао обуке за све кориснике где су упућени на који начин се ради буџетирање на основу ког је Општина Чајетина увела овај систем буџетирања као обавезу свим корисницима.

- Институционални механизми родне равноправности

Полазећи од Националне стратегије за родну равноправност и релевантних закона институционални механизми који су основани у Општини Чајетина су Савет за родну равноправност и женска одборничка мрежа.

Савет за родну равноправност основан је 30. јула 2009. године и има седам чланова од којих су три мушкарца и четири жене као и секретара Савета. Усвојена је и одлука о усвајању европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу 04. јуна 2020. године.

Женска одборничка мрежа формирана је 29. октобра 2020. године.

У оквиру друге фазе Програма локалних иницијатива за социјално укључивање и смањење сиромаштва – Подршка развоју иновативних модела за социјално укључивање ЛИП 2, који реализује Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије у оквиру пројекта Подршка унапређењу социјалног укључивања у Републици Србији, који подржава Влада Швајцарске, уз иницијативу Савета за родну равноправност, Општина Чајетина и ПД „Златиборски еко аграр“ доо су основали Пољопривредно едукативну канцеларију за сарадњу са женама –Златиборка са циљем економског оснаживања жена на селу.

Дефинисање општих и посебних циљева ЈАП са мерама и активностима

Дефинисана су три општа циља и у оквиру њих посебни циљеви, мере и активности. У табеларном приказу ЈАП који следи за сваки општи циљ, посебне циљеве, мере и активности дефинисани су и сви форматом за ЈАП о родној равноправности предвиђени индикатори и параметри (видети табеларни приказ ЈАП даље у тексту).

Општи циљ 1. Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности

Посебан циљ 1.1. Повећани капацитети и знање руководиоца и запослених у органима јавне власти о родној равноправности.

Мера 1.1.1. Перманентна едукација чланова/ца Савета за равноправност полова, чланица женске одборничке групе и руководиоца/руководитељки и запослених у органима локалне самоуправе о родној равноправности и вештини комуникације на принципима уважавања и поштовања различитости

Активност 1.1.1.1. Редовне и обавезујуће обуке за људска права и родну равноправност, као и за комуникацију на принципима уважавања и поштовања различитости руководиоца/руководитељки и запослених у органима јавне власти

Циљана вредност: Руководиоци и запослени/запослене у органима јавне власти способни су да препознају видове непосредне и посредне дискриминације жена.

Посебан циљ 1.2. Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда

Мера 1.2.1. Промоција Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу

Активност 1.2.2.1. Организовање кампања промоције Европске повеље о родној равноправности и нивоа свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда

Општи циљ 2. Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности

Посебан циљ 2.1. Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу

Мера 2.1.1. Јачање женске одборничке мрежу и њеног утицаја дефинисањем интерних процедура које ће омогућити консултације о питањима значајним за родну равноправност и равноправну заступљеност жена и мушкараца у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима

Активност 2.1.1.1. Припрема и усвајање интерних процедура обавезних консултација женске одборничке мреже о питањима значајним за родну равноправност

Циљна вредност: У саставу органа извршне власти у ЈЛС најмање је 30% жена а жене и мушкарци равноправно учествују у одлучивању у јавном и политичком животу.

Посебни циљ 2.2. Равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања

Мере: 2.2.1. Промовисање равноправне улоге мушкарца у родитељству кроз унапређену едукацију о репродуктивном здрављу, употребе контрацепције, значаја смањења броја малолетничких трудноћа и порођаја

Активност 2.2.1.1. Организовање кампањи популарисања равноправне улоге мушкарца у родитељству и могућностима очева за коришћење породилског одсуства.

Активност 2.2.1.2 Промоција значаја репродуктивног здравља за одговорно родитељство, одржавање радионица код девојака о ризичности малолетничких трудноћа и раних бракова генерално и посебно за жене из вишеструко угрожених група као и радионица о значају коришћења контрацепције код малолетника (сиромашне, са инвалидитетом).

Циљна вредност: Подигнута свест о значају равноправне улоге жена и мушкараца у родитељству и повећан број очева који користе родитељско одсуство као и о значају коришћења контрацепције код малолетника.

Мера 2.2.2. Креирање и доступне алтернативне и нове услуге за бригу о деци, о старим особама, болесним члановима/чланицама породице, особама са сметњама у развоју и другим особама које захтевају посебно старање, узимајући у обзир положај и потребе сиромашних жена и других рањивих група.

Активност 2.2.2.1. Развијање услуга социјалне заштите из надлежности ЈЛС које недостају као подршка угроженим групама.

Циљна вредност: Женама из осетљивих група приоритетно доступне успостављене услуге социјалне заштите и бриге о деци

Мера 2.2.3. Подршка младим мајкама и малолетним мајкама за наставак школовања, запошљавање и друге мере посебно са акцентом на рањиве групе жена као што су самохране мајке и мајке са више деце лошијег материјалног стања .

Активност 2.2.3.1. Креирање мера подршке младим мајкама за наставак школовања или запошљавање (афирмативне мере уписа и стипендија, активне мере запошљавања и само запошљавања)

Активност 2.2.3.2. Креирање мера подршке самохраним мајкама и мајкама са више деце лошег материјалног стања у виду финансијске подршке за школовање деце (набавка уџбеника, екскурзије), субвенције за квалитетније становање (нпр. Енергетска ефикасност и сл.), бесплатна правна помоћ, подршка запошљавању у samozapoшљавању, креирање услуге чувања деце или продуженог радног времена вртића

Циљна вредност: Младе мајке добијају подршку за наставак школовања, запошљавања, креирани су пакети подршке самохраним мајкама и мајкама са више деце лошег материјалног стања

Мера 2.2.4. Промена јавних политика у вези неплаћених послова старања/ за смањење и прерасподелу неплаћеног кућног рада

Активност 2.2.4.1. Организовање кампања популисања прерасподеле неплаћених послова старања уз једнако учешће мушкараца и жена у њима.

Циљна вредност: Подигнута свест о прерасподели обављања кућних послова

Посебан циљ 2.3. Побољшан економски положај жена на тржишту рада.

Мера 2.3.1. Планирати и реализовати мере подршке и подстицаја запошљавања жена и посебно жена из угрожених група

Активност 2.3.1.1. Реализовати мере подршке и подстицаја запошљавања жена и посебно жена из угрожених група

Активност 2.3.1.2. Подстицајна средства које се дају повећати за додатних 5% за жене носиоце пољопривредних газдинстава

Активност 2.3.1.3. Подстицајна средства за жене предузетнице из тешко запошљивих група које први пут отварају радњу (у виду куповине репроматеријала или слично).

Циљна вредност: Економско оснаживање жена приоритет у програмима запошљавања подржаних од стране локалне самоуправе као и повећан број жена носиоца пољопривредних домаћинстава

Посебан циљ 2.4. Повећана сигурност жена од родно заснованог насиља у породици и у партнерским односима

Мера 2.4.1. Подизање капацитета институција надлежних за сузбијање и процесуирање насиља над женама и развој програма подршке жртвама

Активност 2.4.1.1. Организовање обука и подизање нивоа знања запослених о заштити жртва насиља у институцијама надлежним за сузбијање насиља

Циљна вредност: Институције надлежне за сузбијање насиља над женама ефикасније у спречавању и процесуирању насиља

Посебан циљ 2.5. Унапређен положај вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена

Мера 2.5.1. Креиране програма подршке мере подршке, укључујући афирмативне мере, приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди, образовању,

запошљавању, социјалној и здравственој заштити

Активност 2.5.1.1. Реализација, укључујући афирмативне мере, програма подршке приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити

Активност 2.5.1.2. Реализација програма социјалног оснаживања путем обележавања важних датума и промовисање женске радиности (8. март – међународни дан жена, дан сеоских жена итд.)

Циљна вредност: Креиране и примењене мере подршке

Посебан циљ 2.6. Побољшано здравље жена и равноправан приступ здравственим услугама

Мера 2.6.1. Организација прегледа жена старости од 15 до 49 година у вези репродуктивног здравља без обзира на здравствено осигурање

Активност 2.6.1.1. Реализација прегледа жена старости од 15 до 49 година у вези репродуктивног здравља без обзира на здравствено осигурање

Циљна вредност: Унапређен приступ здравственој заштити и повећан проценат жена старости од 15 до 49 година које су обавиле прегледе у вези репродуктивног здравља.

Мера 2.6.2. Креирање мера подршке женама старости од 15 до 60 година у вези редовних превентивних здравствених прегледа без обзира на здравствено осигурање

Активност 2.6.2.1. Реализација мера подршке женама старости од 15 до 60 година у вези превентивних здравствених прегледа без обзира на здравствено осигурање

Активност 2.6.2.2. Реализација прегледа жена старости од 15 до 60 година у вези превентивних здравствених прегледа без обзира на здравствено осигурање

Општи циљ 3. Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика

Посебан циљ 3.1. Успостављени функционални механизми за родну равноправност на нивоу локалне самоуправе и удружења грађана (НВО) и примени ЛАП-а за родну равноправност

Мера 3.1.1. Успостављање формалних механизма сарадње између тела за родну равноправност и удружења грађана (НВО)

Активност 3.1.1.1. Успостављање формалних механизма сарадње и редовних консултација институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана (НВО у примени ЛАП за родну равноправност.

Циљна вредност: Сарадња и редовне консултације институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана (НВО) у примени ЛАП за родну равноправност.

Посебан циљ 3.2. Родна перспектива укључена у доношење, спровођење и праћење јавних

стратешких и других докумената

Мера 3.2.1. Осигурати примену родне анализе буџета, стратешких докумената, политика, програма и мера у ЈЛС

Активност 3.2.1.1. Развити методологију, одговарајуће алате и процедуре и програме обуке за увођење родне перспективе у политике и програме

Активност 3.2.1.2. Перспектива родне равноправности уведена у буџет јединице локалне самоуправе сходно законом прописаним роковима.

Циљна вредност: Успостављена институционална структуру са одговарајућим људским ресурсима за увођење родне равноправности у јавне политике

Спровођење ЛАП за родну равноправност

ЈЛС је одговорна за остваривање, примену и заштиту људских права на основу принципа равноправности и недискриминације и за вођење политике једнаких могућности.

Имајући у виду да овај ЛАП обухвата више области јавног живота, реализација циљева и мера, захтева међу-секторски и координисани приступ свих одговорних институција, укључујући организације цивилног сектора. Њихово деловање и активности координисаће Савет за родну равноправност ЈЛС.

Савет за родну равноправност ЈЛС је одговоран и за праћење успешности примене овог ЛАП.

Кључни партнери у примени Локалног акционог плана за родну равноправност поред Савета за родну равноправност ЈЛС, органа и служби ЈЛС су и надлежна филијала Националне службе за запошљавања, женска и друга удружења у оквиру цивилног сектора, Центар за социјални рад, Група за заштиту од насиља у породици, образовне институције, укључујући установе предшколског образовања и васпитања, полиција и тужилаштва и Стална конференција градова и општина.

Савет за родну равноправност ЈЛС ће успоставити механизам континуираног прикупљања појединачних извештаја свих одговорних органа институција и организација за примену ЛАП за родну равноправност.

Одговорни органи ЈЛС, институције и организације достављаће Савету за родну равноправност годишње извештаје о спроведеним активностима, по потреби и по захтеву Савет за родну равноправност и додатне извештаје и податке.

Савет за родну равноправност ЈЛС ће припремати годишње извештаје са оценом успешности примене ЛАП до 31. марта текуће године за претходну календарску годину.

Ради мерења ефеката примене ЛАП урадиће се евалуације након две године примене ЛАП а на крају периода за који је ЛАП сачињен биће спроведена прва независна, спољна евалуација реализације Акционог плана, чији резултати ће представљати основ за израду и усвајање Акционог плана за наредни период .

Табеларни приказ Локалног акционог плана за родну равноправност

Општи циљ 1.	Промењени родни обрасци и унапређена култура родне равноправности у јавним службама		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Најмање 30% запослених у јавним службама прошло је обуку о родној равноправности.	Доминирају традиционални обрасци о улогама и равноправности полова	Култура родне равноправности карактерише запослене у јавним службама.	Извештаји о евалуацији ЛАП
Посебни циљ 1.1.	Повећани капацитети и знање руководилаца/руководитељки и запослених у органима локалне самоуправе о родној равноправности		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Ниво знања руководилаца и запослених у органима јавне власти о узроцима, последицама и раширености дискриминације и доминантно присутна комуникацију на принципима уважавања и поштовања различитости	Кроз процес усвајања Европске повеље о родној равноправности и успостављања механизма родне равноправности у ЈЛС у општини Чајетина унапређени су капацитети и знања о родној равноправности	Сви руководиоци и запослени/запослене у органима јавне власти способни су да препознају видове непосредне и посредне дискриминације жена.	Извештаји о евалуацији ЛАП и буџета ЈЛС

	али постоји потреба већег обухвата руководећег кадра и запослених.		
Мера 1.1.1.	Перманентна едукација чланова/ца Савета за родну равноправност, чланица женске одборничке групе и руководилица/руководитељки и запослених у органима локалне самоуправе о родној равноправности и вештини комуникације на принципима уважавања и поштовања различитости		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број програма обуке и број лица која су учествовали у програмима обуке	Нису организовани посебни програми обуке у овој области	Најмање 40 % функционера и функционерки и запослених у органима локалне самоуправе укључено у програме едукације о родној равноправности	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 1.1.1.1.	Редовне и обавезујуће обуке за људска права и родну равноправност, као и за комуникацију на принципима уважавања и поштовања различитости руководилица/руководитељки и запослених у органима јавне власти		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих обука и полазника	Савет за родну равноправност Женска Одборничка група	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2024
Посебан циљ 1.2.	Повећан ниво свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Процент грађана и грађанки ЈЛС упознатих са начелима родне равноправности	Доминирају традиционални обрасци о улогама и равноправности полова	Процент грађана и грађанки ЈЛС оптерећених родним предрасудама смањује се за најмање 15 процентних поена у годинама реализације ЈАП за родну равноправност	Извештај о реализацији ЈАП
Мера 1.2.1.	Промоција Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Организоване кампање промоције Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу	Промоција Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу	Промовисана начела родне равноправности из Европске повеље о родној равноправности	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 1.2.1.1.	Организовање кампања промоције Европске повеље о родној равноправности и нивоа свести јавности о значају родне равноправности и уклањању родних предрасуда		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања	Савет за родну равноправност	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2024
Општи циљ 2.	Повећана равноправност жена и мушкараца применом политика и мера једнаких могућности		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		

Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Напредак у области родне равноправности у доменима; јавни и политички живот, равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања, равноправно учешће жене и мушкарца у сектору запошљавања и у руралним подручјима по питању доприноса развоју	Доминирају традиционалне вредности везане за улогу жена у јавном и политичком животу, равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања и равноправно учешће жене и мушкарца у руралним подручјима у развоју и сектору запошљавања	Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу, учествују у родитељству и економији старања, развоју у руралним подручјима и унапређен положај рањивих група жена	Извештај о евалуацији ЛАП
Посебни циљ 2.1.	Жене и мушкарци равноправно одлучују у јавном и политичком животу		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Процентуално учешће жена у саставу извршне власти у ЈЛС	Жене чине преко 50% бирачког тела и још увек се боре за остваривање квоте од 30% заступљености у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима. То право им је највише ускраћено у саветима сеоских месних заједница. На местима председника и заменика председника Општине Чајетина су мушкарци. У Општинском већу од	У саставу органа извршне власти у ЈЛС најмање је 30% жена а жене и мушкарци равноправно учествују у одлучивању у јавном и политичком животу	Родно структурирана званична листа састава органа извршне власти

	<p>осам чланова две су жене што представља учешће од 25%.</p> <p>Председник и заменик председника скупштине су мушкарци, док су жене са 28,21% заступљене међу одборницима. На челу општинске управе налази се жена</p>		
Мера 2.1.1.	<p>Јачање женске одборничке мрежу и њеног утицаја дефинисањем интерних процедура које ће омогућити консултације о питањима значајним за родну равноправност и равноправну заступљеност жена и мушкараца у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима</p>		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
<p>Дефинисане интерне процедуре обавезних консултација женске одборничке мреже о питањима значајним за родну равноправност и равноправну заступљеност жена и мушкараца у представничким у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима</p>	<p>Нису дефинисане интерне процедуре</p>	<p>Женска одборничка мрежа има утицаја у доношењу свих одлука значајних за родну равноправност, обезбеђено равноправно учешће у представничким телима, извршним органима и на руководећим местима</p>	<p>Извештај о евалуацији ЛАП</p>
Активност 2.1.1.1.	<p>Припрема и усвајање интерних процедура обавезних консултација женске одборничке мреже о питањима значајним за родну равноправност</p>		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Дефинисане и усвојене интерне процедуре обавезних консултација женске одборничке мреже о питањима значајним за родну равноправност	Савет за родну равноправност, Женска одборничка група,	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2022
Посебан циљ 2.2.	Равноправно учешће жена и мушкараца у родитељству и економији старања		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Учешће очева у родитељству, број мера и доступност мера друштвене подршке одговорном родитељству и економији старења	Доминирају породичне вредности по којима су мајке првенствено одговорне за бригу о деци и немоћним члановима породице, мере друштвене подршке недовољне посебно женама из вишеструко угрожених група	Време проведено у неплаћеним пословима равномерно распоређено између мушкараца и жена.	Извештај о евалуацији ЛАП
Мера 2.2.1.	Промовисање равноправне улоге мушкарца у родитељству кроз унапређену едукацију о репродуктивном здрављу, употребе контрацепције, значаја смањења броја малолетничких трудноћа и порођаја		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Организоване промотивне кампање и едукације о значају равноправне улоге жена и мушкараца у родитељству, повећан број очева који користе родитељско одсуство. Повећан ниво знања малолетника о коришћењу	Нису организоване кампање, нема података о броју очева који користе породично одсуство	Подигнута свест о значају равноправне улоге жена и мушкараца у родитељству и повећан број очева који користе родитељско одсуство као и о значају коришћења	Извештај о евалуацији ЛАП

контрацепције и смањен број малолетничких трудноћа.		контрацепције код малолетника.	
Активност 2.2.1.1.	Организовање кампањи популарисања равноправне улоге мушкарца у родитељству и могућностима очева за коришћење породилског одсуства		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања	Савет за родну равноправност у сарадњи са организацијама цивилног сектора	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2024
Активност 2.2.1.2.	Промоција значаја репродуктивног здравља за одговорно родитељство, одржавање радионица код девојака о ризичности малолетничких трудноћа и раних бракова генерално и посебно за жене из вишеструко угрожених група, као и радионица о значају коришћења контрацепције код малолетника (сиромашне, са инвалидитетом).		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих превентивних прегледа жена и девојака, едукативних активности везаних за ризике малолетничких трудноћа и раних бракова, као и о значају коришћења контрацепције код малолетника	Нема података о промотивним и едукативним активностима у овим областима	Брига о репродуктивном здрављу унапређена посебно у групама вишеструко дискриминисаних жена, одржавање радионица које су усмерене ка малолетницама о значају коришћења контрацепције и ризичности малолетничких трудноћа.	Извештај о евалуацији ЈАП

Мера 2.2.2.	Креиране и доступне алтернативне и нове услуге за бригу о деци, о старим особама, болесним члановима/чланицама породице, особама са сметњама у развоју и другим особама које захтевају посебно старање, узимајући у обзир положај и потребе сиромашних жена из рањивих група.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Успостављене услуге социјалне заштите доступне женама из угрожених група	Доступност успостављених услуга за бригу о деци, и услуга социјалне заштите женама из посебно осетљивих група није довољна	Женама из осетљивих група приоритетно доступне успостављене услуге социјалне заштите и бриге о деци	Извештај о евалуацији ЈАП и Центра за социјални рад
Активност 2.2.2.1.	Развијање услуга социјалне заштите из надлежности ЈЛС које недостају као подршка угроженим групама;		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Утврђене потребе за развојем нових услуга социјалне заштите, развијене и доступне услуге женама из посебно осетљивих група	Савет за родну равноправност Центра за социјални рад	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2025
Мера 2.2.3.	Подршка младим мајкама и малолетним мајкама за наставак школовања, запошљавање и друге мере посебно са акцентом на рањиве групе жена као што су самохране мајке и мајке са више деце лошијег материјалног стања		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Број младих мајки припадница посебно осетљивих група које су наставиле школовање или се запослиле	Нема података	Младе мајке добијају подршку за наставак школовања, запошљавања, креирани су пакети подршке самохраним мајкама и мајкама са више деце лошег материјалног стања	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 2.2.3.1.	Креирање мера подршке младим мајкама за наставак школовања или запошљавање (афирмативне мере уписа и стипендија, активне мере запошљавања и samozapoшљавања)		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број програма подршке и корисница програма	Центар за социјални рад Савет за родну равноправност Организације цивилног друштва Основне и средње школе, Национална служба за запошљавање	Буџет ЈЛС, Донаторска средства	2021-2024
Активност 2.2.3.2.	Креирање мера подршке самохраним мајкама и мајкама са више деце лошег материјалног стања у виду финансијске подршке за школовање деце (набавка уџбеника, екскурзије), субвенција за квалитетније становање (нпр. енергетска ефикасност и сл), бесплатна правна помоћ, подршка у запошљавању и samozapoшљавању, креирање услуге чувања деце или продуженог радног времена вртића		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Број програма подршке и корисница програма	<p>Центар за социјални рад</p> <p>Савет за родну равноправност</p> <p>Организације цивилног друштва</p> <p>Основне и средње школе,</p> <p>Национална служба за запошљавање</p>	<p>Буџет ЈЛС,</p> <p>Донаторска средства</p>	2021-2024
Мера 2.2.4.	Промена јавних политика у вези неплаћених послова старања/ за смањење и прерасподелу неплаћеног кућног рада		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Организоване промотивне кампање и едукације о значају прерасподеле неплаћеног кућног рада	Према анкети коју је спровео Савет за родну равноправност 48% жена је изјавило да у обављању кућних послова проводи од 3-4 сата дневно док је 29% жена изјавило да је то време дуже од 4 сата дневно, док је на питање колико имате времена за себе дневно већина жена одговорила да или има веома мало времена за себе до сат или га уопште нема.	Подигнута свест о прерасподели обављања кућних послова	Извештај о евалуацији ЈАП
Активност 2.2.4.1.	Организовање кампања популарисања прерасподеле неплаћених послова старања уз једнако учешће мушкараца и жена у њима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Број организованих кампања, предавања, трибина, округлих столова	Савет за родну равноправност у сарадњи са организацијама цивилног сектора	Буџет ЈЛС	2021-2024
Посебни циљ 2.3.	Побољшан економски положај жена на тржишту рада		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Смањен удео жена у укупном броју незапослених и повећан број програма намењених запошљавању и економском оснаживању жена. Подстицање жена из сеоских подручја да покрену сопствене мале бизнисе како би побољшале свој економски положај и остале да живе на селу.	Незапосленост у Општини Чајетина према заводу за статистику је веома мала. На дан 31.12. 2019. године тај број је био 411 лица што чини 5% од укупног број становништва. Од овог броја незапослених 196 лица су жене. Међутим овај број није реалан јер је велики број жена које живе на селу незапослен и нема ни здравствено ни пензионо осигурање и због обавеза које има јер ради на свом имању, због немогућности превоза није у могућности да се запосли пуно радно време	Напредак у нивоу родне равноправности у домену новца, рада и времена.	Релевантни статистички подаци и Извештај о евалуацији ЈАП
Мера 2.3.1.	Планирати и реализовати мере подршке и подстицаја запошљавања жена и посебно жена из угрожених група		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Број програма намењених запошљавању и економском оснаживању жена, посебно жена из угрожених група и у руралном подручју	Општина Чајетина је донела одлуку да подржи пољопривредна газдинства где су носиоци жене и да подстицајна средства које се дају повећа додатних 5% за жене носиоце пољопривредних газдинстава.	Економско оснаживање жена приоритет у програмима запошљавања подржаних од стране локалне самоуправе као и повећан број жена носиоца пољопривредних домаћинстава	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 2.3.1.1.	Реализовати мере подршке и подстицаја запошљавања жена и посебно жена из угрожених група		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број креираних програма за економско оснаживање жена и женског предузетништва и број жена са села укључених у програм подршке	ЈЛС Савет за родну равноправност Национална служба запошљавања Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, Донаторска средства	2021-2024
Активност 2.3.1.2.	Подстицајна средства које се дају повећати за додатних 5% за жене носиоце пољопривредних газдинстава		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број пољопривредних газдинстава које воде жене која су добила за 5 % увећана подстицајна средства	ЈЛС	Буџет ЈЛС,	2021- 2024
Активност 2.3.1.3.	Подстицајна средства за жене предузетнице из тешко запошљивих група које први пут отварају радњу (у виду куповине репроматеријала или слично)		

Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број жена које су отвориле своју радњу је повећан и смањена је назапосленост жена поготову из руралних подручја	Савет за родну равноправност ЈЛС Национална служба запошљавања Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС,	2021- 2024
Посебни циљ 2.4.	Повећана сигурност жена од родно заснованог насиља у породици и у партнерским односима		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Ефикасност и благовременост у поступању надлежних институција и повећан број процесуираних насилника	Према подацима Заводу за статистику за 2019. године наводи се да је у Општини Чајетина у тој години 10 људи умрло насилном смрћу од чега су 2 жене где се наводи да су убијене. Општина учествује у финансирању регионалног СОС телефона за жртве насиља.	Мере за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и у партнерским односима састани су део планских докумената ЈЛС за наредни средњорочни период	Извештај центра за социјални рад, полицијска и судска евиденција, Планска документа ЈЛС
Мера 2.4.1.	Подизање капацитета институција надлежних за сузбијање и процесуирање насиља над женама и развој програма подршке жртвама		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Ефикасност и благовременост у поступању надлежних институција и повећан број процесуираних насилника	Општина учествује у финансирању регионалног СОС телефона за жртве насиља. Нема података о ефикасности институција надлежних за сузбијање насиља.	Институције надлежне за сузбијање насиља над женама ефикасније у спречавању и процесуирању насиља	Извештај центра за социјални рад, полицијска и судска евиденција
Активност 2.4.1.1.	Организовање обука и подизање нивоа знања запослених о заштити жртава насиља у институцијама надлежним за сузбијање насиља		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Институције надлежне за сузбијање насиља над женама организовале професионално усавршавање својих кадрова у области заштите жена од насиља	Судови, полиција, Центар за социјални рад, организације цивилног сектора	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2021-2024
Активност 2.4.1.2.	Креирање мера подршке девојкама у циљу превенције, препознавања и пријаве у случајевима насиља		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања, предавања, трибина, округлих столова, организовање едукативних радионица	Савет за родну равноправност у сарадњи са организацијама цивилног сектора	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2024
Посебан циљ 2.5.	Унапређен положај вишеструко дискриминисаних и рањивих група жена		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Жене из вишеструко дискриминисаних група имају подршку у приступу правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити	Нема података	Припаднице рањивих група са искуством вишеструке дискриминације имају равноправан приступ правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити и правичном обештећењу	Извештај о евалуацији ЛАП
Мера 2.5.1.	Креиране програма подршке мере подршке, укључујући афирмативне мере, приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити.		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број мера подршке приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити	Нема података	Креиране и примењене мере подршке	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 2.5.1.1.	Реализација, укључујући афирмативне мере, програма подршке приступу припадница вишеструко дискриминисаних група правди, образовању, запошљавању, социјалној и здравственој заштити као и омогућавање услуге превоза женама из руралних подручја		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број креираних и реализованих програма	ЈЛС Савет за родну равноправност	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2021-2024

	Организације цивилног друштва		
Активност 2.5.1.2.	Реализација програма социјалног оснаживања путем обележавања важних датума и промовисање женске радиности (8. март мађународни празник жена, Дан сеоских жена и сл)		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Обележавање важних датума на општинском нивоу и креирање садржаја где ће се промовисати женска радиност	ЈЛС Савет за родну равноправност Организације цивилног друштва	Будет ЈЛС, бюджет РС, донаторска средства	2021-2024
Посебан циљ 2.6.	Побољшано здравље жена и равноправан приступ здравственим услугама		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Равноправан приступ здравственим услугама и проценат жена старости од 15 до 49 година које су обавиле прегледе у вези репродуктивног здравља као и повећан број жена које практикују превентивне здравствене прегледе једном годишње	У протеклим годинама организоване су разне акције како би се људима са села и без здравствене заштите обезбедили превентивни прегледи; прегледи на селу где су на располагању били лекари опште праксе, интерниста, офтамолог, ОРЛ, уролог, неуролог, гинеколог, дермато-венеролог и педијатар. За преглед није била потребна оверена књижица где је такође био организован превоз грађана из удаљених подручја	Унапређен приступ здравственој заштити и повећан проценат жена старости од 15 до 49 година које су обавиле прегледе у вези репродуктивног здравља. Едукација жена колико је важно обављати превентивне здравствене прегледе једном годишње.	Извештај дома здравља, Извештај о евалуацији ЈАП

	<p>Код хирурга за дојку прегледано је око 70 жена, а ултразвучном прегледу се подвргло око 120 жена. Дијагностификована су два карцинома дојке у раном стадијуму.</p> <p>Такође је у неколико наврата организован и покретни мамограф 2013., 2016. и у јануару 2021. године.</p>		
Мера 2.6.1.	Организација лекарских специјалистичких прегледа жена старости од 15 до 49 година у вези репродуктивног здравља без обзира на здравствено осигурање		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Број лекарских специјалистичких прегледа	У протеклим годинама организоване су разне акције како би се људима са села и без здравствене заштите обезбедили превентивни прегледи	Доступни лекарски специјалистички прегледи жена старости од 15 до 49 година у вези репродуктивног здравља без обзира на здравствено осигурање	Извештај Дома здравља Извештај о реализацији ЛАП
Активност 2.6.1.1.	Реализација прегледа жена старости од 15 до 49 година у вези репродуктивног здравља без обзира на здравствено осигурање		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број жена обухваћених лекарским специјалистичким прегледима	Савет за родну равноправност Дом здравља	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2021-2024

Мера 2.6.2.	Креирање мера подршке женама старости од 15 до 60 година у вези редовних превентивних здравствених прегледа без обзира на здравствено осигурање		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Повећан број жена које раде редовне превентивне здравствене прегледе на годину дана	У протеклим годинама организоване су разне акције како би се људима са села и без здравствене заштите обезбедили превентивни здравствени прегледи. Према анкети коју је спровео Савет за родну равноправност чак 37 % испитаница не практикује редовне превентивне здравствене прегледе	Доступни лекарски прегледи жена старости од 15 до 60 година у вези превентивних здравствених прегледа без обзира на здравствено осигурање	Извештај Дома здравља Извештај о реализацији ЛАП
Активност 2.6.2.1.	Реализација подршке женама старости од 15 до 60 година у вези превентивних здравствених преглед без обзира на здравствено осигурање		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Број организованих кампања, предавања, трибина, округлих столова	Савет за родну равноправност Дом здравља	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2021-2024
Активност 2.6.2.2.	Реализација прегледа жена старости од 15 до 60 година у вези превентивних здравствених преглед без обзира на здравствено осигурање		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења

Број жена обухваћених превентивним лекарским прегледима	Савет за родну равноправност Дом здравља	Буџет ЈЛС, буџет РС, донаторска средства	2021-2024
Општи циљ 3.	Системско увођење родне перспективе у доношење, спровођење и праћење јавних политика		
Плански документ из ког је циљ преузет	Национална стратегија за родну равноправност		
Показатељ ефекта	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Успостављен систем и процедуре за увођење родне перспективе у локалне политике и доношење буџета и остале активности локалне самоуправе .	Савет за родну равноправност успостављен као посебно радно тело Скупштине општине. Скупштина Општине покренула иницијативу за оснивање Женске одборничку мрежа. Савет за родну равноправност је иницирао увођење родно одговорног буџетирања и организовао обуке за све кориснике где су упућени на који начин се ради буџетирање на основу ког је Општина Чајетина увела овај систем буџетирања као обавезу свим корисницима.	Родна равноправност је део јавних политика, програма и буџета.	Извештај о евалуацији ЛАП
Посебни циљ 3.1.	Успостављени функционални механизми за родну равноправност на нивоу локалне самоуправе и удружењима грађана (НВО) у примени ЛАП за родну равноправност.		

Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Развијени додатни механизми за родну равноправност у ЈЛС	<p>Успостављен је Савет за родну равноправност</p> <p>Скупштина Општине основала Женску одборничку мрежу</p> <p>Општина Чајетина увела је родно одговорно буџетирање али без формално успостављеног тела за родно одговорно буџетирање.</p>	Институционални механизми за родну равноправност ефикасно делују на свим нивоима на основу јасно дефинисаних надлежности уз обезбеђену буџетску, материјалну и кадровску подршку.	Извештаји о евалуацији ЈАП и буџета ЈЛС
Мера 3.1.1.	Успостављање формалних механизма сарадње између тела за родну равноправност и удружења грађана (НВО)		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Повећана сарадња Савета за родну равноправност и удружења грађана	Савет за родну равноправност у протеклом периоду имао је добру сарадњу са удружењима грађана	Сарадња и редовне консултације институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана (НВО) у примени ЈАП за родну равноправност.	<p>Извештај Дома здравља</p> <p>Извештај о реализацији ЈАП</p>
Активност 3.1.1.1	Успостављање формалних механизма сарадње и редовних консултација институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана (НВО) у примени ЈАП за родну равноправност.		

Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Сарадње и редовне консултације институционалних механизма за родну равноправност са удружењима грађана (НВО) у примени ЛАП за родну равноправност.	Институционала тела ЈЛС за родну равноправност Организације цивилног друштва	Буџет ЈЛС, донаторска средства	2021-2024
Посебан циљ 3.2.	Родна перспектива укључена у доношење, спровођење и праћење јавних стратешких и других докумената		
Показатељ исхода	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде
Родна анализа политика, програма и мера	Савет за родну равноправност је иницирао увођење родно одговорног буџетирања и Општина Чајетина је увела овај систем буџетирања као обавезу свим корисницима.	Предлози политика, програма и мера и Буџет ЈЛС се усвајају након анализе утицаја родности. Родна равноправност је препозната као питање развоја и уведена је у све ЛАП за одређене области	
Мера 3.2.1.	Осигурати примену родне анализе буџета, стратешких докумената, политика, програма и мера у ЈЛС		
Показатељ резултата	Почетна вредност	Циљна вредност	Извор потврде

Успостављени механизми, примењена методологија, одговарајуће алати и процедуре за родну анализу буџета политика, стратешких докумената, програма и мера	Постигнути почетни резултати у примени приступа родне анализе свих значајних докумената	Успостављена институционална структуру са одговарајућим људским ресурсима за увођење родне равноправности у јавне политике.	Извештај о евалуацији ЛАП
Активност 3..2.1.1.	Развити методологију, одговарајуће алате и процедуре и програме обуке за увођење родне перспективе у политике и програме		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Развијена методологија и процедуре за родну анализу буџета, политика, стратешких докумената, програма и мера и реализовани програми обуке са примену родне анализе докумената ЈЛС	Скупштина општине Чајетина Савет за родну равноправност Тело за родно одговорно буџетирање	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2024
Активност 3.2.1.2.	Перспектива родне равноправности уведена у буџет јединице локалне самоуправе сходно законом прописаним роковима.		
Показатељ резултата	Носиоци	Потребна средства и извор финансирања	Период спровођења
Родно одговорно буџетирање Родна равноправност уведена у буџет јединице локалне самоуправе	Скупштина општине Чајетина Савет за родну равноправност Тело за родно одговорно буџетирање	Буџет ЈЛС Донаторска средства	2021-2024